

CUPRINS

(ÎN LOC DE) ARGUMENT	19
CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI EUROPEAN AL SĂNĂTĂȚII.....	31
Secțiunea 1. Specific	31
§1. <i>Diversitatea surselor Dreptului European al Sănătății.....</i>	<i>31</i>
§2. <i>Deciziile Curții de Casație Franceze care au marcat o cotitură în orientarea instanțelor fondului.....</i>	<i>33</i>
§3. <i>Diversitatea valorii juridice a normelor Dreptului European al Sănătății</i>	<i>34</i>
§4. <i>Principiile conducătoare ale Dreptului European al Sănătății.....</i>	<i>35</i>
Secțiunea a 2-a. Politici de sănătate publică.....	35
§1. <i>Programul general.....</i>	<i>35</i>
§2. <i>Programe-cadru.....</i>	<i>36</i>
§3. <i>Programe specifice</i>	<i>40</i>
Secțiunea a 3-a. Principiile etice	41
Concluzii la Capitolul I	43
CAPITOLUL II. MEDICINA ÎN SERVICIUL DREPTURILOR OMULUI, ÎN TEXTE UNIVERSALE, EUROPENE ȘI NAȚIONALE.....	46
Secțiunea 1. Aspecte introductive privind medicina	46
§1. <i>Ce este medicina?</i>	<i>46</i>
§2. <i>Ce înseamnă să fii medic?.....</i>	<i>47</i>
Secțiunea 2 Texte universale fundamentale	48
§1. <i>Texte universale</i>	<i>48</i>
§2. <i>Texte generale.....</i>	<i>50</i>
§3. <i>Texte europene</i>	<i>51</i>
§4. <i>Texte universale și texte generale consacrate drepturilor omului după anul 2000.....</i>	<i>52</i>
§5. <i>Texte naționale franceze și române</i>	<i>53</i>
§6. <i>Texte universale și generale consacrate femeilor.....</i>	<i>55</i>
§7. <i>Texte universale consacrate copiilor</i>	<i>55</i>

Secțiunea a 3-a. Dreptul la sănătate și la integritate ale persoanei fizice consacrate de Legea nr. 95/2006	56
§1. <i>Texte extrase din Legea nr. 95/2006.....</i>	<i>56</i>
§2. <i>Legea nr. 95/2006 privind dreptul la sănătate</i>	<i>58</i>

CAPITOLUL III. DREPTURILE PACIENȚILOR ÎN DREPTUL EUROPEAN ȘI ÎN DREPTUL ROMÂN.....	65
---	-----------

Secțiunea 1. Apariția și dezvoltarea conceptului. De la drepturilor omului la drepturile pacientului	65
§1. <i>Aspecte introductive.....</i>	<i>65</i>
§2. <i>Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950</i>	<i>66</i>
§3. <i>Carta socială europeană revizuită din 3 mai 1996</i>	<i>67</i>
§4. <i>Convenția pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei: Convenția asupra drepturilor omului și biomedicina din 4 aprilie 1997: „Convenția de la Oviedo”</i>	<i>68</i>

Secțiunea a 2-a. Consacrarea drepturilor omului și ale pacientului	70
§1. <i>Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000, adoptată la 12 decembrie 2007.....</i>	<i>70</i>
§2. <i>Carta europeană a drepturilor pacienților din 15 noiembrie 2002</i>	<i>71</i>

Secțiunea a 3-a. Propunerea de directivă a Parlamentului european și a Consiliului privind aplicarea drepturilor pacienților în materie de asistență medicală transfrontalieră din 2 iulie 2008.....	75
§1. <i>Expunerea de motive</i>	<i>75</i>
§2. <i>Capitolele I-IV din expunerea de motive</i>	<i>75</i>
§3. <i>Textul directivei.....</i>	<i>75</i>

Secțiunea a 4-a. Drepturile generale ale pacienților	77
§1. <i>Conceptul de pacient.....</i>	<i>77</i>
§2. <i>Drepturile individuale. Dreptul la protecția sănătății.....</i>	<i>78</i>
§3. <i>Dreptul de acces la asistență medicală.....</i>	<i>80</i>
§4. <i>Accesul la asistență medicală de calitate</i>	<i>81</i>
§5. <i>Dreptul la informarea individuală</i>	<i>81</i>
§6. <i>Consimțământul</i>	<i>82</i>
§7. <i>Dreptul la protecția datelor cu caracter personal</i>	<i>83</i>
§8. <i>Dreptul la informare colectivă</i>	<i>84</i>
§9. <i>Dreptul individului de a-și exprima liber și informat consimțământul asupra asistenței medicale</i>	<i>90</i>
§10. <i>Aspecte actuale privind secretul medical (confidențialitatea). Colocviile Curții de Casație Franceze din 9 aprilie și 11 iunie 2009.....</i>	<i>91</i>
§11. <i>Jurisprudența CEDO privind secretul medical</i>	<i>93</i>
§12. <i>Protecția vieții private</i>	<i>95</i>
§13. <i>Dreptul la asistență medicală paliativă</i>	<i>99</i>
§14. <i>Dreptul pacienților la securitate.....</i>	<i>103</i>

§15. Comunicatul Comisiei către Parlamentul european și către Consiliul din 15 decembrie 2008 privind securitatea pacienților, inclusiv prevenția față de infecțiile asociate asistenței medicale și lupta împotriva acestora	112
§16. Dreptul pacientului la indemnizație	115
Secțiunea a 5-a. Drepturile colective ale pacienților	115
§1. Dreptul de a participa activ la propriul tratament	115
§2. Dreptul de a participa la procesul decizional privind asistența medicală	116
Secțiunea a 6-a. Drepturi specifice ale anumitor pacienți	117
§1. Drepturile copiilor.....	117
§2. Drepturile persoanelor în vârstă	119
§3. Drepturile pacienților cu boli psihice.....	123
§4. Drepturile pacientului handicapat.....	129
§5. Drepturile pacienților deținuți	132
Secțiunea a 7-a. Drepturile pacientului în legislația națională	135
§1. Prezentare generală.....	135
§2. Dreptul pacientului la informația medicală	136
§3. Dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată a pacientului	138
§4. Drepturile pacientului în domeniul reproducerii	138
§5. Drepturile pacientului la tratament și îngrijiri medicale	139
CAPITOLUL IV. CONTRACTUL PENTRU ÎNGRIJIRI MEDICALE.....	147
Secțiunea 1. Introducere în studiul contractului medical	148
§1. Dificultățile calificării contractelor medicale ca fiind civile sau comerciale.....	148
§2. Raporturile juridice necesare încheierii și executării contractului medical.....	150
§3. Libertatea alegerii medicului de către pacient.....	151
§4. Libertatea pacientului în alegerea medicului și practica exclusivității contractuale în sectorul medical privat.....	153
§5. Relația empatică interumană.....	154
§6. Stabilirea relației contractuale	158
§7. Evoluția istorică a relației umane între medic și pacient.....	159
§8. Ideea de contract medical este o noutate?	160
§9. Independența medicului.....	162
§10. Un altfel de contract. Exercițarea profesiei medicale în mediul privat.....	163
§11. Obligația deontologică a medicului de a se documenta cu privire la progresele științei în domeniu.....	171
§12. Etapele formării contractului medical.....	172
§13. Natura obligației medicului	178
§14. Poziția jurisprudenței.....	180
§15. Introducere în domeniul răspunderii medicale cu și fără culpă.....	183
Secțiunea a 2-a. Aspecte comune privind obligația medicului de informare a pacientului	187
§1. Explicații generale cu privire la obligația de informare	188
§2. Obligația de informare reglementată în Legea nr. 95/2006	189

§3. Legislația și jurisprudența franceză cu privire la informare și la consimțământ.....	192
§4. Legislația și jurisprudența franceză cu privire la dauna corporală	208
§5. Pierderea unei șanse drept consecință a neinformării conforme cerințelor legii.....	208
§6. Intervenția mai multor medici	217
§7. Introducerea în problematica drepturilor pacientului.....	220
§8. Opțiunea pacientului prin consimțământ expres sau prin refuz expres. Biomedicina, o nouă ramură a dreptului.....	223
§9. Amenințările majore ale sănătății publice	231

Secțiunea a 3-a. Aspecte particulare de risc de accident privind diferitele specialități ale profesiei medicale..... 235

§1. Câteva statistici concludente.....	235
§2. Anestezie-reanimare.....	237
§3. Chirurgia. Aspecte comune	246
§4. Chirurgia ortopedică.....	247
§5. Chirurgia viscerală.....	247
§6. Neurochirurgia.....	257
§7. Chirurgia maxilo-facială și stomatologia	259
§8. Chirurgia estetică.....	261
§9. Oftalmologia.....	262
§10. Ginecologie-obstetrică.....	263
§11. Manipulații vertebrale pentru reeducare	271
§12. Stenoze traheale după reanimare respiratorie.....	272
§13. Psihiatrie.....	272
§14. Cardiologie.....	272
§15. Anatomo-patologia.....	288
§16. Radiologia.....	289

Secțiunea a 4-a. Culpă medicală.....291

§1. Culpă gravă și culpa simplă	291
§2. Culpă tehnică și culpa de umanism în jurisprudența Curții de Casație franceze.....	294
§3. Culpă organizatorică	297
§4. Culpă personală detașabilă și răspunderea serviciului public	299
§5. Culpă medicului salariat.....	301
§6. Răspunderea fără culpă a spitalului.....	302
§7. Este obligat pacientul să reducă la minimum posibil prejudiciul suferit din cauza culpei medicului?	306
§8. Clauze contractuale de iresponsabilitate.....	307
§9. Comentariile unui medic	308

CAPITOLUL V. INTRODUCERE ÎN STUDIUL BIOETICII.....367

Secțiunea 1. Încercare de a defini bioetica..... 367

§1. Aspecte introductive.....	367
§2. Bioetica și drepturile omului	371
§3. Respectul demnității ființei umane în Noul Cod civil român	373
§4. Demnitatea umană în reglementarea Codului civil francez	374
§5. Definiția bioeticii și a domeniului său.....	376

Secțiunea a 2-a. Persoana și corpul său	377
§1. <i>Lucrurile și bunurile</i>	377
§2. <i>Bunurile apropiabile</i>	377
§3. <i>Fragmentarea lucrurilor</i>	379
§4. <i>Dreptul – garanție a demnității persoanei umane.....</i>	380
§5. <i>Noțiunea de lucru susceptibil de apropiere. Corpul uman, elementele și produsele sale</i>	382
§6. <i>Corpul și persoana. Disocierea organului de corp.....</i>	383
§7. <i>Asocierea obiectelor la corpul uman</i>	385
§8. <i>Bunurile și drepturile. Comercialitatea bunurilor</i>	387
§9. <i>Corpul și persoana. Disocierea corpului de persoană.....</i>	388
§10. <i>Detașarea unor elemente de corp.....</i>	389
§11. <i>Corpul uman – lucru sacru.....</i>	390
§12. <i>Corpul și limitele personalității.....</i>	392
 CAPITOLUL VI. PROBLEME ACTUALE PRIVIND STUDIUL BIOETICII	 400
Secțiunea 1. Aspecte comune ale debutului și finalului vieții.....	400
§1. <i>Actualele teme de studiu ale bioeticii.....</i>	400
§2. <i>Demnitatea umană în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000.....</i>	401
§3. <i>Convenția de la Oviedo.....</i>	403
§4. <i>Directiva nr. 98/44/CE.....</i>	404
Secțiunea a 2-a. Debutul vieții	405
§1. <i>Copilul născut viu și viabil.....</i>	405
§2. <i>Unde sunt victimele?</i>	407
§3. <i>O reglementare coercitivă. În toate domeniile?</i>	408
§4. <i>Domeniile în care este justificată.....</i>	410
§5. <i>Legea franceză Leonetti din anul 2005.....</i>	410
Secțiunea a 3-a. Desacralizarea unor concepte.....	415
§1. <i>Consimțământul pacientului – o farsă?.....</i>	415
§2. <i>Argumentul pantei fatale.....</i>	415
§3. <i>Demnitatea umană – inutilă și primejdioasă.....</i>	417
§4. <i>Caracterul sacru al vieții.....</i>	417
Secțiunea a 4-a. Despre moarte - numai de bine, cu seninătate și înțelepciune	418
§1. <i>Să înțelegem ce este moartea.....</i>	418
§2. <i>Să întâmpinăm moartea cu seninătate și înțelepciune.....</i>	420
§3. <i>Cu moartea pe moarte călcând.....</i>	421
Secțiunea a 5-a. Procreația asistată medical	423
§1. <i>Texte universale</i>	423
§2. <i>Texte europene</i>	425
§3. <i>Texte franceze.....</i>	427
§4. <i>Texte naționale</i>	430

Secțiunea a 6-a. Embrionul	440
§1. <i>Bolile genetice, medicina predictivă și medicina preventivă</i>	440
§2. <i>Procreația asistată medical. Diagnosticul preimplant și controlul calității copilului ce se va naște în 17 întrebări și răspunsuri</i>	442
Secțiunea a 7-a. Locațiunea corpului uman. Contractul de mamă purtătoare	449
§1. <i>Copilul este unica victima certă</i>	449
§2. <i>Un caz real, cu final necunoscut</i>	450
§3. <i>Un contract-model</i>	452
§4. <i>Critica interdicției</i>	454

CAPITOLUL VII. INTRODUCERE ÎN STUDIUL CONTRACTELOR AVÂND CA OBIECT PRELEVAREA ȘI TRANSPLANTUL DE ORGANE, DE ȚESUTURI ȘI DE CELULE DE ORIGINE UMANĂ, ÎN SCOP TERAPEUTIC	464
---	------------

Secțiunea 1. Omagiu precursorilor	464
§1. <i>Imunitatea-apărătoarea identității individului</i>	465
§2. <i>Noțiunile cu care operează</i>	465
§3. <i>Sistemul reactiv imunitar</i>	465
§4. <i>Mecanismul imunologic al transplanturilor</i>	466
§5. <i>Mitul inimii</i>	466
§6. <i>Dispune omul de viața și de corpul său?</i>	466
§7. <i>Transplantul-speranța noastră</i>	467
§8. <i>Legea din 1978 și calificarea contractului</i>	467
§9. <i>Condițiile legale pentru efectuarea transplanturilor</i>	468
§10. <i>Prelevarea de la cadavre</i>	469
§11. <i>Executarea prelevării și transplantului</i>	469
Secțiunea a 2-a. Aspecte introductive privind prelevarea și transplantul în texte europene	469
§1. <i>Donarea organelor</i>	469
§2. <i>Dreptul european referitor la principiile etice ale donării și transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umană</i>	473
Secțiunea a 3-a. Corpul uman, obiect sau subiect?	476
§1. <i>Produsele corpului uman și contractele al căror obiect sunt aceste produse</i>	476
§2. <i>Contracte licite</i>	479
§3. <i>Poziția doctrinei creștine ortodoxe</i>	482
Secțiunea a 4-a. O nouă resursă – exploatarea materialului uman viu	483
§1. <i>Aspecte introductive</i>	483
§2. <i>Terminologie</i>	484
§3. <i>Mutațiile structurale</i>	486
Secțiunea a 5-a. Instrumentul contractual comercial	487
§1. <i>Argumente pro</i>	487
§2. <i>Obiecții</i>	488
§3. <i>Ordinea publică și contractul se exclude?</i>	489
§4. <i>Un lanț discontinuu și eterogen</i>	490
§5. <i>Contractul – o verigă determinantă</i>	491

Secțiunea a 6-a. Prelevarea în texte universale.....	493
§1. <i>Rezoluții și luări de poziție ale Asociației Medicale Mondiale (AMM).....</i>	493
§2. <i>Jurisprudența CEDO în domeniu.....</i>	494
§3. <i>Dreptul canadian</i>	496
§4. <i>Dreptul belgian.....</i>	497
§5. <i>Dreptul american.....</i>	498
§6. <i>Declarația de la Istanbul contra traficului de organe și a turismului de transplantare.....</i>	499
Secțiunea a 7-a. Cum să înmulțim șansele de salvare a celor ce așteaptă transplantul?	500
§1. <i>Sugestii</i>	500
§2. <i>Refuzul prelevării în moarte cerebrală</i>	501
§3. <i>Consimțământul prezumat</i>	501
Secțiunea a 8-a. Cadrul legislativ național. Legea nr. 95/2006 – Titlul VI. Efectuarea prelevării și transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umană în scop terapeutic	501
§1. <i>Domeniul și scopul.....</i>	501
§2. <i>Penuria și negustoria, un cuplu criminal.....</i>	502
§3. <i>Terminologie</i>	503
Secțiunea a 9-a. Prelevarea	504
§1. <i>Donatorul și donarea. Comentariu critic al textului legal</i>	504
§2. <i>Interdicții.....</i>	508
§3. <i>Avizul comisiei.....</i>	509
§4. <i>Manipularea cadavrelor</i>	510
§5. <i>Prelevarea de la cadavre.....</i>	511
§6. <i>Repartiția organelor, țesuturilor și celulelor de origine umană prelevate la nivel național.....</i>	515
§7. <i>Alte reguli tehnice privind efectuarea prelevărilor și transplantului.....</i>	515
Secțiunea a 10-a. Transplantul.....	516
§1. <i>Consimțământul</i>	516
§2. <i>Finanțarea</i>	517
Secțiunea a 11-a. Sancțiuni.....	518
Secțiunea a 12-a. Sursele legislative ale contractelor privind prelevarea și transplantul.....	519
§1. <i>Abundența surselor legislative.....</i>	519
§2. <i>Diversitatea surselor legislative.....</i>	519
§3. <i>Principiile de protecție.....</i>	520
§4. <i>Principiile economice.....</i>	521
§5. <i>Contribuția practicii medicale.....</i>	521
Secțiunea a 13-a. Tipologia operațiunilor și a contractelor	522
§1. <i>Tipologia operațiunilor</i>	522
§2. <i>Tipologia contractelor</i>	523

Secțiunea a 14-a. Concluzii privind tendințele generale ale dreptului contractelor și ale contractelor privind materialul uman viu	526
§1. <i>Tendințele generale ale dreptului contractelor.....</i>	<i>526</i>
§2. <i>Contractul, continuatorul normei legale.....</i>	<i>527</i>
§3. <i>Contractele privind colectarea, cercetarea și exploatarea resurselor biologice umane.....</i>	<i>528</i>
§4. <i>Comercializarea celulelor stem.....</i>	<i>529</i>
§5. <i>Circulația elementelor și produselor corpului uman în opoziție cu exclusivitatea dreptului de proprietate.....</i>	<i>530</i>

CAPITOLUL VIII. MEDICAMENTUL, MEDICUL ȘI PACIENTUL..... 642

Secțiunea 1. Aspecte introductive	642
§1. <i>Medicamentele au efecte nedorite, pe care nu le putem cunoaște în întregime.....</i>	<i>642</i>
§2. <i>Terminologie</i>	<i>646</i>
§3. <i>Domeniul de aplicare.....</i>	<i>649</i>
Secțiunea a 2-a. Intrarea pe piață.....	651
§1. <i>Autorizarea.....</i>	<i>651</i>
§2. <i>Dispozițiile speciale aplicabile medicamentelor homeopate.....</i>	<i>657</i>
§3. <i>Prevederi speciale aplicabile medicamentelor din plante medicinale cu utilizare tradițională</i>	<i>658</i>
§4. <i>Proceduri privind autorizarea de punere pe piață</i>	<i>661</i>
Secțiunea a 3-a. Fabricație, import.....	668
§1. <i>Autorizația.....</i>	<i>668</i>
§2. <i>Personal calificat.....</i>	<i>670</i>
Secțiunea a 4-a. Etichetare și prospect	673
§1. <i>Etichetarea</i>	<i>673</i>
§2. <i>Prospectul</i>	<i>676</i>
Secțiunea a 5-a. Clasificarea medicamentelor	678
§1. <i>Medicamente eliberate cu prescripție medicală.....</i>	<i>678</i>
§2. <i>Medicamente care se eliberează fără prescripție medicală</i>	<i>679</i>
Secțiunea a 6-a. Distribuția medicamentelor	680
§1. <i>Regulile de bază</i>	<i>680</i>
§2. <i>Publicitatea distribuției de medicamente.....</i>	<i>684</i>
§3. <i>Informarea publicului</i>	<i>685</i>
Secțiunea a 7-a. Farmacovigilența.....	688
§1. <i>Obligațiile medicilor și ale deținătorilor de autorizații de punere pe piață</i>	<i>688</i>
§2. <i>Măsuri.....</i>	<i>690</i>
§3. <i>Prevederi speciale pentru medicamentele derivate din sânge uman și plasma umană</i>	<i>691</i>
§4. <i>Supraveghere și sancțiuni.....</i>	<i>691</i>

Secțiunea a 8-a. Dispoziții generale	697
§1. <i>Dispoziții privind Agenția Națională a Medicamentului</i>	<i>697</i>
§2. <i>Dispoziții finale și tranzitorii</i>	<i>698</i>
Secțiunea a 9-a. Norme comunitare privind medicamentul.....	702
§1. <i>Fabricarea și importul medicamentelor de uz uman.....</i>	<i>702</i>
§2. <i>Eliberarea și modificarea autorizației</i>	<i>704</i>
§3. <i>Obligațiile titularului autorizației de fabricație</i>	<i>704</i>
§4. <i>Distribuirea en gros de medicamente de uz uman</i>	<i>705</i>
§5. <i>Obligațiile titularului de autorizație de distribuție.....</i>	<i>705</i>
§6. <i>Controale</i>	<i>706</i>
§7. <i>Sanțiuni.....</i>	<i>706</i>
§8. <i>Contrafacerea medicamentelor</i>	<i>707</i>
§9. <i>Întreprinderile de produse farmaceutice și cosmeticele</i>	<i>709</i>
§10. <i>Concurența. Restricții cantitative</i>	<i>712</i>
§11. <i>Concurența. Abuzul de poziție dominantă</i>	<i>712</i>
§12. <i>Concurența. Ajutoare de stat.....</i>	<i>713</i>
§13. <i>Întreprinderi de substanțe chimice</i>	<i>713</i>
§14. <i>Bunele practici de laborator.....</i>	<i>714</i>
§15. <i>Accidente majore care implică substanțe periculoase</i>	<i>715</i>
§16. <i>Securitatea medicației.....</i>	<i>716</i>
Secțiunea a 10-a. Regimul legal al medicamentului în Franța.....	717
§1. <i>Definiția medicamentului.....</i>	<i>717</i>
§2. <i>Fazele urmăririi securității medicamentelor și concurența pe piața medicamentelor.....</i>	<i>717</i>
§3. <i>Norme comunitare privind publicitatea</i>	<i>722</i>
§4. <i>Medicamentele catastrofale.....</i>	<i>725</i>
§5. <i>Evoluția jurisprudenței Curții de Casație franceze în domeniu.....</i>	<i>732</i>
§6. <i>Concluziile unui magistrat francez</i>	<i>736</i>
§7. <i>Principiul precauției.....</i>	<i>740</i>
INDEX ALFABETIC	764